

Dosarul nr. 3ra-499/20

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani – L. Lavric

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Minciuna, V. Sîrbu, V. Mihaila

## DECIZIE

10 iulie 2020

mun. Chișinău

### Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul  
judecătoriai

Tamara Chișca-Doneva  
Nina Vascan  
Victor Burduh  
Iurie Bejenaru  
Maria Ghervas

examinând recursul depus de Alexei Cebanenco,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Cebanenco împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, persoane terțe Direcția Generală Urbanism, Relații Funciare a Primăriei municipiului Chișinău și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a casat integral hotărârea din 05 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și s-a emis o decizie nouă, prin care s-a respins acțiunea depusă de Alexei Cebanenco,

constată:

La 20 februarie 2018, Alexei Cebanenco a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale (în continuare CNAS) cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea cererii de chemare în judecată a invocat că, după absolvirea Institutului agricol din or. Lvov, în luna decembrie a. 1982 a fost angajat la Institutul de proiectare în domeniul organizării teritoriului „Kolhozvinsadproiect”, mun. Chișinău, în funcția de inginer cadastral.

În luna noiembrie a. 1990, în legătură cu reorganizarea și lichidarea Institutului de proiectare, a fost transferat la Inspectoratul Ecologic Republican de Stat din cadrul Departamentului de Stat al Republicii Moldova pentru protecția mediului înconjurător și resurse naturale, în funcția de inspector de stat pentru ecologie.

În luna decembrie a. 1993 a fost angajat prin transfer la Direcția funciară a Primăriei mun. Chișinău, în funcția de șef-adjunct.

La 21 august 2006, a fost transferat în funcția de șef al Direcției inițiale și cercetări pentru proiectare, construcții și exploatare în cadrul Direcției generale arhitectură, urbanism și relații funciare, unde activează până în prezent.

La fel, reclamantul a menționat că în perioada 24 septembrie 2004 – 08 iunie 2006 s-a aflat în arest preventiv și arest la domiciliu, iar ulterior a fost suspendat din funcție.

În legătură cu tragerea ilegală la răspundere penală a fost lipsit de salariu, sporuri la concediu și ajutor material prevăzut de legislație.

Ulterior, în baza încheierii din 07 iunie 2006 a Judecătoriei sectorului Centru, mun. Chișinău și a dispoziției Primarului general nr. 613-d din 08 iunie 2006 „Cu privire la revocarea suspendării provizorii a d-lor Vladimir Șarban și Alexei Cebanenco din funcțiile deținute” a fost restabilit în funcție.

Prin sentința din 01 martie 2010 a Judecătoriei sectorului Centru, mun. Chișinău, irevocabilă din 11 iunie 2010, a fost achitat din motiv că faptele care i-au fost incriminate nu întrunesc elemente constitutive ale infracțiunii. Instanța a statuat că procurorul a pornit ilegal urmărirea penală în privința sa, depășindu-și atribuțiile.

Prin hotărârea din 02 decembrie 2010 a Judecătoriei sectorului Centru, mun. Chișinău și decizia din 04 mai 2011 a Curții de Apel Chișinău i-a fost reparat prejudiciul material cauzat în sumă de 127 573,78 de lei, inclusiv 36 782,54 de lei salariu mediu de care a fost privat în perioada din septembrie 2004 – iunie 2006, prejudiciul moral și cheltuielile de judecată.

Succesiv, reclamantul a indicat că, la 15 ianuarie 2018, verificând contul curent privind cotizațiile achitate în bugetul asigurărilor sociale, a stabilit lipsa plăților pentru perioada din septembrie 2004 – iunie 2006 și a stagiului de cotizare.

Astfel, la 23 ianuarie 2018, s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă, prin care a solicitat emiterea actului administrativ privind includerea în stagiul de cotizare a perioadei septembrie 2004 – iunie 2006, conform plăților stabilite prin hotărârea din 02 decembrie 2010 a Judecătoriei sectorului Centru, mun. Chișinău.

Prin răspunsul nr. c-171/18 din 01 februarie 2018, CNAS a respins cererea prealabilă.

În opinia reclamantului, refuzul CNAS este ilegal, or, art. 15 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 garantează reabilitarea integrală a drepturilor persoanei trase ilegal la răspundere penală, cu includerea perioadei aflate sub arest și/sau suspendat din funcție la calcularea vechimii în muncă.

Răspunsul CNAS îi lezează dreptul la pensie în mărimea calculată prin includerea stagiului de cotizare pentru perioada septembrie 2004 – iunie 2006, iar executarea necorespunzătoare a obligațiilor stabilite expres prin lege de către angajator față de bugetul public național de asigurări sociale nu poate fi pusă pe seama salariatului, acesta fiind partea raportului de muncă care nu dispune de posibilitatea de a monitoriza desfășurarea de către angajator a activității de întreprinzător în conformitate cu prevederile legale și partea căreia nu-i este imputabilă plata cotizațiilor, cu atât mai mult că controlul executării obligațiilor de evidență a asiguraților și de plata contribuțiilor de asigurări sociale obligatorii urma a fi efectuată de către organele competente.

Reclamantul a considerat că CNAS urmează să-i repare și prejudiciul moral pentru incomoditățile și suferințele pricinuite prin abuzurile reprezentanților săi, manifestate prin limitarea intenționată de a beneficia de drepturi fundamentale incontestabile, pe care l-a apreciat la suma de 10 000 de lei, ca un remediu echitabil pentru suferințele cauzate, rezonabil, justificat și nu urmărește alt scop decât cel reparatoriu.

Reclamantul Alexei Cebanenco a solicitat prin cererea de chemare în judecată anularea refuzului CNAS nr. c-171/18 din 01 februarie 2018; obligarea emiterii

actului administrativ, care să includă stagiul de cotizare pentru perioada septembrie 2004 – iunie 2006, potrivit plăților stabilite prin hotărârea din 02 decembrie 2010 a Judecătoriei sectorului Centru, mun. Chișinău; încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul său a sumei de 10 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral; compensarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 4 000 de lei.

Prin hotărârea din 05 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a admis parțial acțiunea depusă de Alexei Cebanenco.

S-a recunoscut ca fiind ilegal răspunsul CNAS nr. C-171/18 din 01 februarie 2018, prin care a fost respinsă cererea depusă de Alexei Cebanenco cu privire la includerea în stagiul de cotizare perioada septembrie 2004 – iunie 2006.

S-a obligat CNAS să includă în stagiul de cotizare a reclamantului Alexei Cebanenco perioada septembrie 2004 – iunie 2006, potrivit plăților stabilite prin hotărârea nr. 2-3802/10 din 02 decembrie 2010 a Judecătoriei sectorului Centru, mun. Chișinău.

S-a încasat de la CNAS în beneficiul lui Alexei Cebanenco cheltuielile de asistență juridică în mărime de 4 000 de lei.

În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată (f.d. 41, 45-50).

Prima instanță și-a argumentat concluziile prin faptul că, prin prisma articolului 15 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 98 timpul aflării ilegale sub arest, timpul ispășirii pedepsei, precum și timpul pe parcursul căruia persoana fizică nu a lucrat în legătură cu suspendarea ilegală din lucru (funcție) se iau în considerare la calcularea vechimii generale în muncă și a vechimii în specialitate. Vechimea în muncă, calculată cu includerea perioadelor menționate supra se va lua în considerare la acordarea înlesnirilor muncitorilor și funcționarilor, inclusiv la stabilirea pensiilor și indemnizațiilor.

Respectiv, refuzul privind includerea în stagiul de cotizare a reclamantului perioada septembrie 2004 – iunie 2006 constituie o încălcare a dreptului reclamantului la pensie echitabilă, dreptul social atribuit la dreptul de proprietate, protejat de art.1 din Protocolul adițional al Convenției Europene pentru Drepturile Omului.

Prin încheierea din 06 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău au fost atrași în proces în calitate de persoane terțe Direcția Generală Urbanism, Relații Funciare a Primăriei municipiului Chișinău și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova (f.d. 71-73).

Prin decizia din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de CNAS, s-a casat integral hotărârea din 05 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și s-a emis o decizie nouă, prin care s-a respins acțiunea depusă de Alexei Cebanenco (f.d. 97-98, 99-113).

Instanța de apel a reținut că, din coroborarea normelor art. 7 alin. (1), din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, art. 8, 9 alin. (1) și 57 alin. (3) din Legea nr. 489-XIV din 08 iulie 1999 și Hotărârea Guvernului nr. 418 din 03 mai 2000 rezultă că, ținerea evidenței stagiului de cotizare și plății contribuțiilor de asigurări sociale se face pe baza declarațiilor privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii forma – 4 BASS, cât și conform declarațiilor persoanelor asigurate pentru toți angajații întreprinderii forma – REV 5, acestea fiind obligatorii spre prezentare de către plătitorii contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat către organul de asigurări sociale, în condițiile și în termenii prevăzuți la art. 5 din Legea nr. 489-XIV din 08 iulie 1999.

În condițiile speței, informația din Registrul de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale atestă că, în contul personal de asigurări sociale al lui Alexei Cebanenco, de către angajat nu au fost achitate contribuțiile de asigurări sociale din sumele salariului achitat pentru perioada în care a fost suspendat ilegal din funcție în corespundere cu hotărârea instanței. Obligația de a achita și a prezenta actele necesare în acest sens îi revine angajatorului, Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare, care urma să achite contribuțiile de asigurări sociale din sumele salariului achitat intimatului pentru perioada în care a fost suspendat ilegal din funcție în corespundere cu hotărârea instanței de judecată și să le declare în modul stabilit.

În aceste circumstanțe, instanța de apel a considerat legal și întemeiat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale.

La 14 februarie 2020, Alexei Cebanenco a depus la Curtea de Apel Chișinău recurs motivat împotriva deciziei din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei recurate și menținerea hotărârii din 05 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani (f.d. 115-119).

Argumentele recursului în esență se rezumă la reiterarea temeiurilor de fapt și de drept ale cauzei, care au fost expuse în cererea de chemare în judecată, suplimentar invocând că, din suportul probator anexat la dosar, instanța de apel putea constata anumite stări de fapt, circumstanțe, în virtutea cărora poate impune participantului culpabil de încălcare a dreptului unei alte persoane să-i repare dreptul încălcat prin restabilirea acestui drept.

Privarea sa de dreptul legal la pensie constituie o pedeapsă suplimentară acordată de organele de stat pentru faptul că anterior ilegal a fost tras la răspundere penală, deși lucrurile urmează a fi inverse.

Instanța de apel prin soluția pronunțată i-a încălcat dreptul la un proces echitabil prevăzut de articolul 6 din CEDO, deoarece scopul de bază a unei justiții îl constituie satisfacerea echitabilă a drepturilor omului în cadrul unui proces judiciar, astfel repararea unei pagube urmează a fi acordată în mod echitabil cel puțin prin restabilirea dreptului încălcat, având ca scop de a remedia maximal consecințele negative ale acțiunilor ilegale întreprinse de către organelor de stat împotriva sa.

La 04 martie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat prin poștă pentru notificare CNAS, Direcției Generale Urbanism, Relații Funciare a Primăriei municipiului Chișinău și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova recursul depus de Alexei Cebanenco, cu expedierea în adresa acestora a copiei recursului.

La 24 martie 2020, Direcția Generală Urbanism, Relații Funciare a Primăriei municipiului Chișinău, reprezentată de Valentina Urecheanu, a depus prin poșta electronică referință asupra recursului lui Alexei Cebanenco împotriva deciziei din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea deciziei recurate și menținerea hotărârii din 05 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani (f.d. 132, 133-134).

La 25 martie 2020, CNAS a depus prin poștă referință asupra recursului lui Alexei Cebanenco împotriva deciziei din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat declararea acestuia ca inadmisibil sau, după caz, respingerea ca neîntemeiat (f.d. 137-141, 142).

Deși, la 06 martie 2020, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova i-a fost notificat recursul depus de Alexei Cebanenco, fapt confirmat prin avizele de recepție a corespondenței DS9350082990AS și DS9350082988AS, acesta nu a făcut uz de dreptul său procedural de a depune referință asupra recursului (f.d.130).

Prin încheierea din 08 mai 2020 a Curții Supreme de Justiție s-a declarat admisibil recursul depus de Alexei Cebanenco împotriva deciziei din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău și s-a numit spre examinare în fond, în complet de cinci judecători.

Verificând argumentele invocate în recurs prin prisma materialelor din dosar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia de a-l admite și a casa integral decizia din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei instanței de apel, din următoarele motive.

Conform articolului 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Articolul 248 din Codul administrativ stipulează la alin. (1) lit. d) că, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Din materialele și lucrările cauzei Colegiul atestă că, în baza încheierii din 27 septembrie 2005 a Judecătoriei sect. Centru, mun. Chișinău, în legătură cu atragerea la răspundere penală pentru comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 327 alin. (2) lit. c) din Codul penal, Alexei Cebanenco a fost suspendat provizoriu din funcția de șef adjunct al Direcției funciare (f.d. 13).

Prin dispoziția Primarului general al mun. Chișinău nr. 962-d din 19 octombrie 2005, în baza încheierii din 27 septembrie 2005 a Judecătoriei sect. Centru, mun. Chișinău, s-a suspendat provizoriu Alexei Cebanenco din funcția de șef adjunct al Direcției funciare, (f.d. 15).

Prin încheierea din 07 iunie 2006 a Judecătoriei sect. Centru, mun. Chișinău, s-a revocat suspendarea provizorie din funcție aplicată în privința lui Alexei Cebanenco în baza încheierii din 27 septembrie 2005 a Judecătoriei sect. Centru, mun. Chișinău (f.d. 13-14).

Prin dispoziția Primarului mun. Chișinău nr. 613-d din 08 iunie 2006 s-a luat act de încheierea din 07 iunie 2006 a Judecătoriei sect. Centru, mun. Chișinău și s-a abrogat pct. 1 și 4 din dispoziția Primarului mun. Chișinău nr. 962-d din 19 octombrie 2005, prin care s-a suspendat provizoriu Alexei Cebanenco din funcția de șef adjunct al Direcției funciare, începând cu data de 08 iunie 2006 (f.d. 15).

Prin sentința din 01 martie 2010 a Judecătoriei sect. Centru, mun. Chișinău, devenită irevocabilă din 11 iunie 2010, Alexei Cebanenco a fost achitat pe articolul 327 alin. (2) lit. c) din Codul penal, din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii (f.d. 16-17).

Prin hotărârea din 02 decembrie 2010 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, menținută prin decizia din 04 mai 2011 a Curții de Apel Chișinău s-a reparat, în temeiul Legii nr. 1545-XVIII din 25 februarie 1998, din contul bugetului de stat prejudiciul material cauzat lui Alexei Cebanenco în sumă de 127 573,78 de lei, și anume salariul mediu de care a fost privat în perioada septembrie 2004 – iunie 2006, în sumă totală de 36 782,54 de lei, compensația pierderilor cauzate prin neachitarea la timp a acestui salariu în sumă de 74 591,24 de lei, cât și prejudiciul moral în sumă de 250 000 de lei (f.d. 18-20 recto-verso, 22-26).

La 16 noiembrie 2017, Alexei Cebanenco a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale o cerere, prin care a solicitat includerea în stagiul de cotizare necesar pentru stabilirea pensiei perioada de timp în care nu a activat în legătură cu atragerea ilegală la răspundere penală.

Prin răspunsul nr. C-2133/17 din 15 decembrie 2017 Casa Națională de Asigurări Sociale a respins cererea lui Alexei Cebanenco, din motiv că rezolvarea problemei privind lipsa anumitor perioade din stagiul de cotizare este de competența angajatorului, care urmează să achite contribuțiile de asigurări sociale din salariul achitat pentru perioada în care reclamantul a fost ilegal suspendat din funcție, în corespundere cu hotărârea judecătorească (f.d. 10-11).

La 23 ianuarie 2018, Alexei Cebanenco s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă, prin care a solicitat emiterea actului administrativ de includere în stagiul său de cotizare perioada din septembrie 2004 – iunie 2006, potrivit plăților stabilite prin hotărârea din 02 decembrie 2010 a Judecătoriei sect. Centru, mun. Chișinău (f.d. 8 recto-verso).

Prin răspunsul CNAS nr. C-171/18 din 01 februarie 2018 a fost refuzat în admiterea cererii prealabile depuse de Alexei Cebanenco.

Manifestându-și dezacordul cu acțiunile CNAS, Alexei Cebanenco a înaintat prezenta acțiune în contencios administrativ, solicitând anularea refuzului CNAS nr. c-171/18 din 01 februarie 2018; obligarea emiterii actului administrativ, care să includă stagiul de cotizare pentru perioada septembrie 2004 – iunie 2006, potrivit plăților stabilite prin hotărârea din 02 decembrie 2010 a Judecătoriei sectorului Centru, mun. Chișinău; încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul său a sumei de 10 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral; compensarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 4 000 de lei.

Fiind investită cu judecarea cauzei în prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, prin hotărârea din 05 iunie 2018 a admis parțial acțiunea; a recunoscut ca fiind ilegal răspunsul CNAS nr. C-171/18 din 01 februarie 2018; a obligat CNAS să includă în stagiul de cotizare al reclamantului Alexei Cebanenco perioada septembrie 2004 – iunie 2006, potrivit plăților stabilite prin hotărârea nr. 2-3802/10 din 02 decembrie 2010 a Judecătoriei sectorului Centru, mun. Chișinău; a încasat de la CNAS în beneficiul lui Alexei Cebanenco cheltuielile de asistență juridică în mărime de 4 000 de lei; în rest, a respins acțiunea ca neîntemeiată (f.d. 41, 45-50).

Prin încheierea din 06 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău au fost atrași în proces în calitate de persoane terțe Direcția Generală Urbanism, Relații Funciare a Primăriei municipiului Chișinău și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova (f.d. 71-73).

Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 23 ianuarie 2020 a casat integral hotărârea din 05 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și a emis o decizie nouă, prin care a respins acțiunea depusă de Alexei Cebanenco (f.d. 97-98, 99-113).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut, în esență, că din coroborarea normelor art. 7 alin. (1), din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, art. 8, 9 alin. (1) și 57 alin. (3) din Legea nr. 489-XIV din 08 iulie 1999 și Hotărârea Guvernului nr. 418 din 03 mai 2000 rezultă că, ținerea evidenței stagiului de cotizare și plății contribuțiilor de asigurări sociale se face pe baza declarațiilor privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii forma – 4 BASS, cât și conform declarațiilor persoanelor asigurate pentru toți angajații întreprinderii forma – REV 5, acestea fiind obligatorii spre prezentare de către plătitorii contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat către organul de asigurări sociale, în condițiile și în termenii prevăzuți la art. 5 din Legea nr. 489-XIV din 08 iulie 1999.

Curtea de Apel Chișinău a notat că obligația de a achita și a prezenta actele necesare în acest sens îi revine angajatorului, Direcției Generale Arhitectură,

Urbanism și Relații Funciare, care urma să achite contribuțiile de asigurări sociale din sumele salariului achitat intimatului pentru perioada în care a fost suspendat ilegal din funcție în corespundere cu hotărârea instanței de judecată și să le declare în modul stabilit.

Însă, informația din Registrul de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale atestă că, în contul personal de asigurări sociale al lui Alexei Cebanenco, de către angajat nu au fost achitate contribuțiile de asigurări sociale din sumele salariului achitat pentru perioada în care a fost suspendat ilegal din funcție în corespundere cu hotărârea instanței.

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs constată că instanța de apel nu a cercetat multiaspectual starea de fapt și nu a indicat litiganților asupra aspectelor de fapt și de drept ale speței, care nu au fost discutate, iar drept consecință a aplicat eronat normele de drept material și a emis prematur decizie de respingere a acțiunii.

Codul administrativ și Codul de procedură civilă consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Aceasta dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

În acest sens legiuitorul a investit apelul cu efect devolutiv, care presupune că instanța de apel rejudecă în fapt și în drept ceea ce apelantul a înțeles să atace din hotărârea primei instanțe, precum și efectuează o nouă examinare în fond.

La capitolul dat articolul 219 din Codul administrativ stipulează în alin. (1)-(3) că instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Prin urmare, respectând principiile dreptului administrativ și dreptului procesual civil, Curții de Apel Chișinău îi revenea o deosebită obligație de a exercita controlul judiciar complet, în fapt și în drept, manifestat prin verificarea corectitudinii soluției pronunțate de prima instanță, precum și să efectueze o nouă judecare în fond a cauzei.

În acest sens instanța de apel trebuia să determine obiectul material al acțiunii, temeiurile apariției litigiului, să stabilească obiectul probațiunii și reieșind din acestea să identifice cadrul legal pertinent și aplicabil speței.

Din cererea de chemare în judecată rezultă cert că reclamantul solicită, cu titlu principal, exercitarea controlului judecătorec al legalității refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale de a include în stagiul său de cotizare perioada

suspendării ilegale din funcție (septembrie 2004 – iunie 2006), potrivit plăților stabilite prin hotărârea din 02 decembrie 2010 a Judecătoriei sectorului Centru, mun. Chișinău.

Reieșind din obiectul principal al prezentei acțiuni, Colegiul consideră că instanța de apel nu a aplicat principiul *res judicata*, or, în condițiile din speță, reclamantul solicită includerea în stagiul de cotizare a perioadei pentru care a fost suspendat din funcție în legătură cu cauza penală de învinuire ilegală a sa în comiterea unei faptei, care în final s-a stabilit că nu întrunește elementele infracțiunii (f.d. 16-17).

La capitolul dat sunt opozabile dispozițiile articolului 390 alin. (3) din Codul de procedură penală, care statuează că sentința de achitare duce la reabilitarea deplină a inculpatului.

Respectiv, odată cu achitarea reclamantului Alexei Cebanenco, prin sentința din 01 martie 2010 a Judecătoriei sect. Centru, mun. Chișinău, devenită irevocabilă din 11 iunie 2010, acesta a dobândit, în conformitate cu articolul 23 alin. (3) și 66 alin. (3) din Codul de procedură penală, dreptul de a fi reabilitat și repus în drepturile personale pierdute, precum și să fie despăgubit pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.

Conform articolului 15 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, (1) timpul aflării ilegale sub arest, timpul ispășirii pedepsei, precum și timpul pe parcursul căruia persoana fizică nu a lucrat în legătură cu suspendarea ilegală din lucru (funcție) se iau în considerare la calcularea vechimii generale în muncă și a vechimii în specialitate.

(2) vechimea în muncă, calculată cu includerea perioadelor menționate la alin. (1) al prezentului articol, se va lua în considerare la acordarea înlesnirilor muncitorilor și funcționarilor, inclusiv la stabilirea pensiilor și indemnizațiilor.

Așadar, prin hotărârea din 02 decembrie 2010 a Judecătoriei sect. Centru, mun. Chișinău, menținută prin decizia din 04 mai 2011 a Curții de Apel Chișinău, s-a reparat, în temeiul Legii nr. 1545-XVIII din 25 februarie 1998, din contul bugetului de stat prejudiciul material cauzat lui Alexei Cebanenco în sumă de 127 573,78 de lei și prejudiciul moral în sumă de 250 000 de lei (f.d. 18-20 recto-verso, 22-26).

Conform hotărârii nominalizate supra, prejudiciul material cauzat lui Alexei Cebanenco, prin tragere ilegală la răspundere penală, este format din:

1) salariul mediu de care a fost privat în perioada septembrie 2004 – iunie 2006, în sumă totală de 36 782,54 de lei;

2) compensația pierderilor cauzate prin neachitarea la timp a acestui salariu (art. 145 din Codul muncii), în sumă de 74 591,24 de lei;

3) penalitate în mărime de 0,1% pentru fiecare zi de întârziere a achitării salariului (art. 330 alin. (3) din Codul muncii), în sumă de 119 409,79 de lei;

4) cheltuielile pentru asistenta juridică în cadrul cauzei penale, în sumă de 16 200 de lei.

Prin acea hotărâre judecătorească s-a reținut că „... în cadrul urmăririi penale reclamantul a fost ... suspendat din funcția de șef adjunct al Direcției funciare a Primăriei municipiului Chișinău, în perioada 27 septembrie 2005 – 07 iunie 2006, fiindu-i reținut salariul de funcție. Așa cum rezultă din raportul de audit nr. 13/A din 12 august 2011, întocmit de SRL „Confidențial Audit”, prejudiciul cauzat

reclamantului constă din neachitarea salariului în perioada 24 septembrie 2004 – 07 iunie 2006, în sumă de 36 782,54 de lei...”.

Colegiul decelează că CNAS a refuzat recurentului includerea în stagiul de cotizare la calcularea pensiei perioada suspendării provizorii ilegale din de la 24 septembrie 2004 până la 07 iunie 2006, în legătură cu atragerea ilegală la răspundere penală a acestuia, pe motiv că această perioadă nu a fost cotizată.

Conform articolului 19 alin. (1) din Legea nr. 489 din 08 iulie 1999 (în redacția în vigoare perioadei pertinente speței) contribuția de asigurări sociale se datorează de la data încadrării în una din situațiile prevăzute la art. 4 sau a încheierii contractului de asigurare.

În sensul alineatelor (2) și (3) ale aceluiași articol, contribuția individuală de asigurări sociale datorată de asigurații angajați în baza unui contract individual de muncă reprezintă  $\frac{1}{3}$  din cota de contribuție de asigurări sociale stabilită anual pentru condiții normale de muncă. Contribuția de asigurări sociale datorată de angajatori reprezintă diferența față de contribuția individuală de asigurări sociale, prevăzută la alin. (2), până la nivelul cotelor de contribuție de asigurări sociale, stabilite în funcție de condițiile de muncă.

Respectiv, se constată că, judecând cauza în apel, instanța nu a verificat argumentele lui Alexei Cebanenco, precum că el ar fi vărsat în bugetul social cota sa de asigurare obligatorie. Totodată, nu a verificat dacă declarația persoanei asigurate forma REV-5 trebuia să o prezinte către CNAS angajatorul sau autoritatea responsabilă de executarea hotărârii din 02 decembrie 2010 a Judecătorei sect. Centru, mun. Chișinău, conform Legii nr. 1545-XVIII din 25 februarie 1998 de repararea a prejudiciului cauzat prin atragere ilegală la răspundere penală, în condițiile în care acest prejudiciu se compensează din bugetul de stat și nu din fondul angajatorului.

În atare circumstanțe, instanța de apel trebuia să țină cont de normele precitate și, cercetând starea de fapt a speței, să verifice dacă la calcularea stagiului de cotizare al lui Alexei Cebanenco a fost inclusă perioada suspendării ilegale provizorii din funcție a acestuia (27 septembrie 2005 – 07 iunie 2006), dacă pentru această perioadă au fost plătite contribuții de asigurări sociale în sistemul public din Republica Moldova, iar în cazul în care acestea nu au fost plătite, cui aparține această omisiune sau culpă.

Or, prin prisma articolului 15 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, perioada suspendării ilegale provizorii a lui Alexei Cebanenco din funcție de la 27 septembrie 2005 până la 07 iunie 2006 urmează a fi luată în considerare la calcularea vechimii generale în muncă, a vechimii în specialitate, la acordarea înlesnirilor, la stabilirea pensiei și indemnizațiilor.

Succesiv, Colegiul opinează că la exercitarea controlului judecătoresc al refuzului CNAS nr. c-171/18 din 01 februarie 2018, instanța de apel nu a ținut cont de prevederile articolului 29 din Legea nr. 489 din 08 iulie 1999 (în redacția în vigoare perioadei pertinente speței), care prevedea că nedepunerea contribuției de asigurări sociale de către angajator nu afectează plata drepturilor cuvenite asiguraților.

Astfel, neelucidarea acestei stări de fapt de către instanța de apel face imposibil de a constata dacă poate fi imputată lui Alexei Cebanenco faptul că a fost sau nu virată la bugetul asigurărilor sociale de stat integral contribuția individuală de asigurări sociale pentru perioada suspendării provizorii ilegale din funcție.

Conjunctura relevată supra profilează concluzia că, la exercitarea controlului legalității acțiunilor autorității publice, instanța de apel nu a stabilit starea de fapt și nu a verificat toate argumentele invocate de reclamant privind ilegalitatea activității administrative.

Ipotezele relevate supra profilează incertitudinea concluziei date de instanța de apel, or, acestea au judecat formal cauza, fapt ce constituie o violare a articolului 6 §1 CEDO și a dreptului litiganților la un proces echitabil, care prin prisma articolului 238 din Codul administrativ, au o speranță că instanța de apel se va pronunța asupra tuturor motivelor invocate.

La aspectul dat este imperioasă jurisprudența CtEDO în cauza Hiro Balani c. Spaniei, unde Înalta Curte a notat că în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a articolului 6 §1 din CEDO.

Prin urmare, actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

În circumstanțele constatate și expuse supra instanța de recurs este în dificultate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și de a verifica temeinicia și legalitatea acesteia.

Având în vedere caracterul încălcărilor instanței de apel, unica posibilitate de corectare a acestora este casarea deciziei din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău și restituirea cauzei spre rejudecare.

Coroborând circumstanțele enunțate supra, instanța de recurs conchide că este temeinic recursul depus de Alexei Cebanenco împotriva deciziei din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, deoarece soluția instanței de apel este bazată pe neelucidarea tuturor circumstanțelor speței și este adoptată cu interpretarea eronată a normelor de drept material ce guvernează raporturile juridico-publice de la caz.

Din considerentele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității admiterii recursului depus de Alexei Cebanenco și casării integrale a deciziei din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei la instanța de apel, pentru o nouă judecare în ordine de apel, în alt complet de judecată.

Conform articolelor, 258 alin. (3) și art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul depus de Alexei Cebanenco.

Se casează integral decizia din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău și se restituie la Curtea de Apel Chișinău cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Cebanenco împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, persoane terțe Direcția Generală Urbanism, Relații

Funciare a Primăriei municipiului Chișinău și Ministerul Finanțelor al Republicii  
Moldova cu privire la contestarea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,  
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas